

Handläggare

Amanda Baumgartner

TillTrafiknämnden
2024-02-15

Om luftkvaliteten i Stockholms stad. Svar på skrivelse från Dennis Wedin m.fl. (M)

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefSara Bergendorff
AvdelningschefEmil Hagman
Enhetschef

Bakgrund

Trafikkontoret mottog skrivelsen Om luftkvaliteten i Stockholms stad av Dennis Wedin m.fl. (M) vid trafiknämndens sammanträde den 14 december 2023. Skrivelsen tar upp ett antal frågor kopplat till luftkvalitet där författarna anser att det är förvirrande att Trafikkontoret för miljözon klass 2 på Hornsgatan lutar sig åt lagstiftade normer, medan kontoret för miljözon klass 3 lutar sig åt WHO. I skrivelsen ställs följande frågor till kontoret:

1. På vilka platser i Stockholm är problemen med luftkvalitet som störst?
2. Hur förväntas luftkvaliteten påverkas av införandet av miljözon klass 3 – både i City och i omgivande områden?
3. Hur ser efterlevnaden av miljözon klass 2 ut på Hornsgatan?
4. Använder trafikkontoret olika miljökvalitetsnormer för luftkvalitet vid olika tillfällena?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts med Miljöförvaltningen.

Trafikkontorets synpunkter

På vilka platser i Stockholm är problemen med luftkvalitet som störst?

Störst problem med luftkvalitet finns i smala gaturum med höga byggnader på båda sidor om en högtrafikerad gata. I sådana områden tenderar luftföroreningar från trafik att koncentreras och luftföroreningshalter ökar. Om det är många människor som exponeras av luftföroreningar i området ökar problemen med ohälsa. Exempel på gator med tät bebyggelse och relativt mycket trafik är S:t Eriksgatan, Hornsgatan, Sveavägen, Götgatan, Långholmsgatan och Norrlandsgatan. Halterna är även förhöjda längs infartslederna till centrala staden där trafikvolymerna är högre, exempelvis Nynäsvägen och Drottningholmsvägen samt E4/E20 som går genom hela staden.

Hur förväntas luftkvaliteten påverkas av införandet av miljözon klass 3 – både i City och i omgivande områden?

Införande av miljözon klass 3 i utpekade områden väntas minska utsläppen av kväveoxider (NO_x) med 99 procent vid full regelefterlevnad. Sannolika positiva bieffekter bedöms även tillkomma, så som minskat buller och minskade partikel- och koldioxidhalter. Miljözon klass 3 bedöms bidra till att området klarar WHO:s årsmedelvärde år 2025. Luftkvaliteten i omgivande områden kan påverkas både negativt och positivt på kort sikt. Det finns risk att trafikflöden och utsläpp ökar i det korta perspektivet på huvudgatorna som omger miljözonen, men även att trafikflödet och utsläpp minskar till följd av en försvinnande trafik genom byte till alternativa färdmedel. Hur stor andel som tar alternativa vägar i förhållande till andel som byter färdmedel eller färdmedel är svårt att prognostisera. En del av trafiken utanför zonen väntas dessutom vara fordon utan avgasutsläpp, eftersom tillåtna fordon i zonen till stor del även kör utanför zonen. Trafikkontoret bedömer att miljözon klass 3 i ett mindre område i centrala Stockholm kan tydliggöra behovet av bättre luftkvalitet i innerstaden generellt och förbereda företag och medborgare på att börja ställa om till utsläppsfria fordon. På lång sikt bedömer kontoret att det påskyndar omställningen till utsläppsfria fordon och får positiva spridningseffekter i fler delar av innerstaden.

Hur ser efterlevnaden av miljözon klass 2 ut på Hornsgatan?

Regelefterlevnaden för miljözon klass 2 var 84 procent i en mätning på Hornsgatan i oktober 2023.

Använder trafikkontoret olika miljökvalitetsnormer för luftkvalitet vid olika tillfällen?

Miljözon får införas i särskilt miljökänsliga områden – det vill säga områden där många människor vistas och som innehåller bland annat parker, grönstråk, känslig bebyggelse, gaturum med många trafikanter, samt områden som är utsatta för buller och avgaser eller där det finns risk för att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Miljözon klass 2 på Hornsgatan infördes år 2020 på en gata där miljökvalitetsnormerna för dygnsmedelvärdet överskreds.

Normerna är absoluta gränsvärden i svensk lagstiftning som bygger på EU-lagstiftning, där det vid överskridanden ska sättas in åtgärdsprogram. EU-normerna bygger bland annat på WHO:s samlade kunskap om miljö och hälsa, och år 2021 skärpte WHO sina riktlinjer för luftkvalitet med anledning av att forskningen konstaterat att luftföroreningar är skadligt för människors hälsa, även vid låga halter. WHO:s riktlinjer är rekommendationer och baserade på strikt hälsobaserade riktvärden. Det finns ett förslag till reviderat luftkvalitetsdirektiv på EU-nivå som föreslår skärpta luftkvalitetsnormer till år 2030, som ligger mer i enlighet med WHO:s riktlinjer. Detta kommer i så fall också innebära skärpta svenska miljökvalitetsnormer inom några år. Att i utredning kring införandet av miljözon klass 3 enbart titta på gällande normnivåer skulle vara missvisande om syftet är att minimera negativa hälsoeffekter hos befolkningen.

Slut

Bilagor

1. Om luftkvaliteten i Stockholms Stad. Svar på skrivelse från Dennis Wedin m.fl. (M). Bilaga 1